

OHJAUSSUUNNITELMA

HARTOLAN KUNTA

PERUSOPETUS

Hyväksytty sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa kesäkuussa 2021

1. Yleistä

Hartolan kunnan perusopetuksen ohjaussuunnitelma selkeyttää ohjaustyön käytänteitä ja toimintamallien ydinkohtia. Se antaa tietoa ja tukea ohjaustyötä tekeville. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Ohjaussuunnitelmassa kuvaamme myös kodin ja koulun välisen yhteistyön ohjauksessa, tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen prosessit, jatko-ohjauksen perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyön sekä järjestelyt oppilaiden työelämään tutustumisesta eli TET:istä.

Ohjaussuunnitelma on tarkoitettu oppilaanohjaajan lisäksi koulun henkilökunnalle ja opetuksen järjestäjälle sekä oppilashuollolle, huoltajille ja ohjaukseen liittyville monialaisten tiimien toimijoille. Ohjaussuunnitelman päivitys on työstetty yhdessä eri tahojen kanssa.

Tämä ohjaussuunnitelma käydään läpi ja päivitetään tarvittaessa joka lukuvuosi oppilaanohjaajan johdolla. Ohjaussuunnitelmaa arvioidaan johtotiimissä keväisin ja tehdään tarvittavat muutokset.

Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista. Oppilaiden siirtyessä jatko-opintoihin on niin opettajien kuin oppilaanohjaajan keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä tärkeä osuus.

Oppilaanohjaaja tiedottaa ohjauksen ajankohtaisista asioista Wilmassa ja koulun kotisivuilla. Wilmassa ajankohtaiset asiat ovat ”Opon ilmoitustaululla”. Koulun kotisivuilla on opinto-ohjauksen oma sivu, josta löytyy ohjauksen yleisiä asioita esim. linkkejä oppilaitosten sivuille sekä TETin pelisäännöt.

2. Ohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat

Ohjaus muodostaa koko perusopetuksen kestävä jatkumon. Se on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa. Ohjauksen tavoitteena on oppimisen, kehityksen ja kasvun tukeminen. Ohjaustyöhön osallistuvat kaikki oppilaan opintopolkuun ja nivelvaiheisiin liittyvät toimijat. Ohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan opiskelua, kasvua ja kehitystä sekä antaa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiseen.

Oppilas on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva jäsen. Ohjaus on luottamuksellista ja siinä huomioidaan aina oppilaan ikä. Jokainen oppilas on yksilö, jolla on oikeus omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ohjaukseen. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Ohjauksen avulla tuetaan oppilasta arvioimaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Se edistää oppilaan opiskelunvalmiuksien kehittymistä sekä opintojen kaikinpuolista sujumista. Ohjauksella tuetaan oppilasta oman elämän, koulutuksen ja uranvalintoihin liittyvissä päätöksissä.

Oppilaanohjaus tukee suunnitelmallisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin tasavertaisiin mahdollisuuksiinsa koulutuksessa ja työelämässä. Eri oppiaineissa käsitellään monipuolisesti, ennakkoluulottomasti, yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti vaihtoehtoja oppilaan suunnitelmien ja valintoja tueksi.

2.1. Ohjaus alaluokilla

Alaluokilla ohjaus on osa opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Koulunkäynnin ohjaajien ohjauksellinen tuki on saatavilla myös. Oppimisen ja opiskelun ohjaus ja oppilaan henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen tukeminen ovat alaluokilla ohjauksen tavoitteena. Oppilaita ohjataan omien tavoitteiden asettamisessa. Ohjaus kannustaa oppilasta oppimaan oppimisen taitojen vahvistamiseen. Vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja ryhmässä toimiminen ovat oppilaanohjauksen tavoitteita niin ikään. Ohjauksessa tuetaan oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisen vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Ohjauksessa on tärkeää valita työtapoja ja palautteenantamisen tapoja, jotka tukevat oppilaan myönteisen käsityksen luomista itsestä oppijana ja ryhmän jäsenenä. Oppilaita tuetaan omien elämänhallintataitojen vahvistamisessa. Osallisuus ja vaikuttaminen omassa kouluyhteisössä ja lähipiirissä sekä toiminta ryhmän ja lähiyhteisön aktiivisena toimijana ovat niin ikään ohjauksen ydintä.

Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot. Oppilaanohjaus mahdollistaa tutustumiset lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, erilaisia ammatteja sekä yrittäjyyttä (esim. Yrityskylä, luokalla 6). Näillä toimilla myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

2.2. Ohjaus yläluokilla

Yläluokilla jatketaan kasvun ja kehityksen tukemista, oppimisen ohjaamista ja ura- ja elämänsuunnittelutaitojen vahvistamista. Ohjauksen keskiössä on oppilaan itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden vahvistaminen sekä resilienssin vahvistaminen koulunkäynnin eri vaiheissa ja valinnoissa, erityisesti nivelvaiheissa ja siirtymissä. Itsetuntemus, ammattien ja työelämän tuntemus ja tieto sopivista jatko-opintovaihtoehdoista ovat oppilaan tulevaisuuden suunnittelun perusta. Oppilaan kokemuksellisen tiedon lisääminen ja vahvistaminen erilaisista koulutusvaihtoehdoista, oppilaitoksista ja työelämän mahdollisuuksista tapahtuu ohjausprosessin aikana. Toteutustapoina ovat mm. vierailut oppilaitoksissa ja/tai työpaikoilla, koulutuskokeilut ja työelämään tutustumisjaksot ja yrityskylävierailu vuosiluokalla 9.

Oppilaan omat ura- ja elämänsuunnittelutaidot kehittyvät ohjauksessa ja opetuksessa. Oppilaan opiskelua, urasuunnittelua ja jatko-opintovalintoja ja niihin hakeutumista ja niiden merkitystä oppilaan tulevaisuudelle pohditaan yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Vuosiluokilla 8 ja 9 jatko-opintosuunnitelmat ja niihin liittyvä pohdinta lisääntyvät. Oppilaan kanssa käytävä henkilökohtainen ohjaus kohdentuu tarpeen mukaan. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain (esim. erilaisissa koulupalavereissa huoltajan kanssa).

Koulun vaihtuessa ja koulupolun siirtymävaiheissa oppilaanohjaaja osallistuu valmisteluun ja ohjaa oppilasta siirtymiseen liittyvissä asioissa.

Yläluokilla oppilaanohjausta toteutetaan luokkatunneilla, henkilökohtaisena ohjauksena sekä tarvittaessa pienryhmäohjauksena. Aineenopettajien ja erityisopettajan merkittävä panos ohjaustyöhön on oppiaineidensa sisältöjen kautta. Koko koulu ohjaa - ohjaus on koulun henkilökunnan yhteistä työtä. Ohjauksessa pyritään järjestämään myös oppilaitosvierailuja,

tutustumiskäyntejä sekä asiantuntijoiden vierailuja koulussa. Ohjaukseen liittyvät myös työelämään tutustumisen jaksot eli TET, joita toteutetaan vuosiluokilla 7 – 9.

2.3. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista oppilaanohjausta. Perusopetuksen oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista henkilökohtaista oppilaanohjausta, mikäli oppilas tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea. Tätä kutsutaan tehostetuksi henkilökohtaiseksi oppilaanohjaukseksi. Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan 8. ja 9. vuosiluokilla. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioin ensisijaisesti oppilaanohjaaja. Tarve arvioidaan oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus tulee aloittaa riittävän varhain yhteistyössä luokanvalvojan, oppilaanohjaajan ja erityisopettajan kesken. Tehostettua ja erityistä tukea saavan oppilaan kanssa yhteistyö erityisopettajan ja tarpeelliseksi katsotun moniammatillisen tiimin kanssa on tärkeää.

Tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen toimintamuodot ovat oppilaan tarpeidensa mukainen henkilökohtainen ja muu oppilaanohjaus (esim. pienryhmäohjausta). Ohjauksen painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen hänelle sopiviin opintoihin. Tavoitteena on oppilaalle mieleinen jatko-opiskelupaikka.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma Wilmaan. Henkilökohtaiseen jatko-opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Suunnitelmassa huomioidaan niin ikään oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve sekä jatko-opintojen koulutuksen mahdollistamat työllisyysnäköymät. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan tietoa oppimisen ja opiskelun tuesta niin perusopetuksessa kuin perusopetuksen jälkeisissä jatko-opinnoissakin. Lisäksi oppilaalle ja huoltajalle tarjotaan riittävästi tietoa mahdollisuuksista tutustua oppilasta kiinnostaviin jatko-opintomahdollisuuksiin.

Oppilaan asettamia tavoitteita päivitetään suunnitelmallisesti mm. ohjauskeskusteluissa ja huoltajapalaverissa huomioiden oppilaan yksilölliset tarpeet ja lähtökohdat.

Tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea annettavan oppilaan ohjauksessa moniammatillinen yhteistyö on tärkeää. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Monialaisen yhteistyön merkitys tehostuu erityisesti, jos tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevan oppilaan pulmana on, että opinnot eivät etene ja uhkana on koulutuksen ulkopuolelle jääminen.

”Saattaen vaihtaan” - yhteistyö nivelvaiheen toimijoiden (toinen aste ja muu nivelvaiheen koulutus) kanssa on tärkeää. Tarvittavien tietojen siirtäminen vaatii monialaista yhteistyötä, jota oppilaan huoltaja, oppilaanohjaaja, erityisopettaja, kuraattori ja terveydenhoitaja tekevät. Etsivä nuorisotyö tukee oppilasta muutoksessa ja tekee osaltaan myös yhteistyötä huoltajan kanssa.

Päävastuu ja ohjauksen koordinointi on opinto-ohjaajalla. Luokanvalvojan vastuulla on oman luokkansa oppilaiden tuntemus ja yhteistyö kodin kanssa.

Opinto-ohjauksen tarkemmat sisällöt ja tavoitteet löytyvät opetussuunnitelmasta.

2.4. Jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin

Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on turvata jokaiselle oppilaalle elämässä ja yhteiskunnassa tarvittava osaaminen ja sivistys. Tavoitteena on myös edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta itsensä kehittämisessä yksilön omien tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden mukaan.

Tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen koulutuksen. Käytännössä tämä hakeutumisvelvoite tarkoittaa, että oppivelvollisen on hakeuduttava ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä toisen asteen koulutukseen, nivelvaiheen koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvaan koulutukseen. Hakeutumisvelvoite jatkuu niin kauan, kunnes oppivelvollinen saa koulutuspaikan. Perusopetuksen oppilaanohjaaja seuraa hakeutumisvelvoitteen toteutumista yhdessä huoltajien kanssa.

Yhdeksännen luokan oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin saatetusti oman elämänsä aktiivisena toimijana. Nuoresta pidetään huolta koko hakeutumisvaiheen ja oppivelvollisuuden suorittamisen ajan ohjaus- ja valvontavastuu ”saattaen vaihtaan”-periaatteella. Peruskoulun päättyessä oppilas saa ohjeet, kuinka toimia yhteishaun tulosten tultua (esim. muistutus opiskelupaikana vastaanottamisesta). Kesäohjauksessa eli yhteishaun tulosten julkaisemisen jälkeen, oppilaanohjaaja seuraa Opintopolku.fi-portaalista, että jokainen peruskoululainen on saanut opiskelupaikan. Mikäli oppilas ei saa opiskelupaikkaa yhteishaussa, oppilaanohjaaja ohjaa oppilasta hakemaan jatkuvassa haussa. Etsivä nuorisotyöntekijä on ohjauksen tukena myös.

Elokuussa, Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittain päättämänä ajankohtana elokuun loppupuolella, oppilaanohjaaja tarkistaa Valpas-järjestelmästä, että oppilas on aloittanut jatko-opinnoissaan. Oppilaalla on subjektiivinen oikeus saada oppilaanohjausta peruskoulusta yhdeksänneltä luokalta päästyäänkin. Ohjauksessa oppilaan kanssa punnitaan vaihtoehtoja ja tehdään suunnitelmaa tulevaisuuteen oppilaan yksilölliset tarpeet ja toiveet huomioiden. Mikäli oppivelvollinen ei ole aloittanut opintojaan seuraavassa koulupaikassaan jatkaa oppilaanohjaaja työskentelyä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa kanssa. Mikäli nuori on vielä kesän jälkeen ilman opiskelupaikkaa tai hän keskeyttää aloittamansa opinnot huolehtii asuinkunta, että nuori saa ohjausta tai hänelle osoitetaan paikka nivelvaiheen koulutuksesta. Oppilaanohjaaja arvioi yhdessä nuoren ja hänen huoltajansa kanssa sopivan koulutuksen huomioiden erityisen tuen tarpeet. Asuinkunta voi osoittaa opiskelupaikan.

Perusopetuksen ohjaus- ja valvontavastuu päättyy vasta, kun oppilas on aloittanut opintonsa seuraavassa oppilaitoksessa. Huomattavaa on, että pelkkä tieto (esim. oppivelvolliselta tai huoltajalta) opiskelupaikan vastaanottamisesta ei riitä valvontavastuun päättämiseen.

Oppivelvollisuuteen kuuluva perusopetus (”lasten perusopetus”) suorittaminen päättyy siihen, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta. Tämän ajankohdan jälkeen kunnalla ei ole velvollisuutta perusopetuksen järjestämiseen. (Perusopetuslaki 1216/2020 26 §) Oppilaat, jotka eivät saavuta perusopetuksen päättötodistusta laissa säädetyssä ajassa, tulee ohjata

tarkoituksenmukaisimpaan koulutukseen, esim. aikuisten perusopetukseen tai muuhun oppivelvollisuuskoulutukseen.

Huoltajan tulee huolehtia siitä, että nuori hakeutuu peruskoulun jälkeisiin opintoihin ja suorittaa oppivelvollisuuttaan 18-vuotiaaksi asti.

Hartolan kunnan perusopetuksen järjestäjän ohjaus ja valvontavastuut ja työnjako on kuvattu Ohjaussuunnitelman liitteessä 1.

3. Ohjauksen työn- ja vastuunjako

Hartolan kunnan perusopetuksessa ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen kestävän jatkumon. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Ohjauksen toteutuminen varmistetaan siten, että kaikki oppilasta opettavat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja erityisesti nivelvaiheissa. Luokanopettajat huolehtivat koulunkäynnin kannalta oleellisen tiedon siirtämisestä tulevalle luokanopettajalle ja -valvojalle. Oppilaanohjaaja ja erityisopettaja yhdessä huolehtivat niveltiedon välittämisen perusopetuksesta perusopetuksen jälkeisiin opintoihin (esim. toiselle asteelle). Oppilaanohjaajan tehtävänä on myös seurata perusopetuksen päättävien oppilaiden sijoittuminen sekä opintojen aloittaminen toisen asteen koulutuksessa.

Luokanopettajien ja aineenopettajien tehtävänä on oppilaiden persoonallisuuden kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen. Opettajat ohjaavat oppilasta eri oppiaineiden opiskelussa. Ohjaus tukee myös oppilasta kehittämään oppimaan oppimisen taitoja ja oppimisen valmiuksia. Ohjauksen tavoitteena on ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Erityisopettajat tekevät yhteistyötä oppilaanohjaajan kanssa oppilaan koko kouluajan, mutta erityisesti opintopolun nivelvaiheisiin liittyvissä asioissa.

Ohjaustyöhön osallistuvat tarvittaessa myös koulupsykologi, koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja omien toimenkuviansa mukaisesti. Koulunkäynninohjaajat tukevat opettajia oppilaiden ohjaustyössä. Oppilaan huoltajan tehtävä on tukea lapsen ja nuoren koulunkäyntiä.

Eri toimijoiden roolit onnistuneessa ohjauksessa – ohjaus on yhteistä työtä

Rehtori

- järjestää riittävät ja kohdenneet resurssit onnistuneelle ohjaukselle, siten että oppilaalla on mahdollisuus saada riittävästi monipuolista ja jatkuvaa ohjausta tarpeensa mukaan koko opintojen ajan
- tukee oppilaanohjaajaa ja muita ohjauksen kannalta keskeisiä toimijoita

Rehtorin ohjaukselliset tehtävät

- arvioinnin kehittäminen tukemaan ohjausta, hallinnolliset päätökset (esim. koulun vaihto, oppilaaksi otto), todistukset)
- joustavien opetusjärjestelyiden sekä oppimisympäristöjen mahdollistaminen (esim. samanaikaisopettajuus, joustavat opetusryhmät)

- alueelliseen yhteistyöhön osallistumisen tukeminen (esim. nivelyhteistyö)
- oppilaanohjaajan ammattitaidon ylläpitämisen mahdollistaminen

Koulusihteerin ohjaukselliset tehtävät

- hallinnon asiantuntija
- hallinnolliset tunnukset
- vastaa koulukyyteihin liittyvistä asioista
- Opintopolun.fi-portaalin ja Koski-järjestelmän yhteyshenkilö
- riittävä osaaminen ohjaukseen liittyvien asioiden hoidossa ja hallinnollisten järjestelmien käytöstä (esim. Wilma, Priimus, opintopolku, Koski)

Luokanopettajan/aineenopettajan ohjaukselliset tehtävät

- perehdyttää oppilaat koulun käytänteisiin
- toimii luokan lähiohjaajana ja opiskelun motivoijana
- huolehtii luokan kokonaishyvinvoinnista sekä tukee ryhmädynamiikan muodostumista oppitunneillaan
- huomioi opetuksessa ja arvioinnissa erilaiset oppijat
- seuraa oppilaiden opintojen etenemistä ja hyvinvointia yhdessä huoltajien kanssa, ohjaa oppilasta tarvittaessa henkilökohtaisesti
- tukee ja ohjaa koululaiseksi kasvamista, oppimaan oppimisessa sekä sosiaalisissa taidoissa
- tuntee oman oppiaineensa opiskelutekniikat sekä ohjaa oppimaan oppimisen taitoja omassa aineessaan
- tutustuttaa oppilaita koulun, perheiden ja lähiympäristön ammatteihin
- kertoo oppilaille oman oppiaineensa näkökulmasta jatkokoulutusmahdollisuuksista, työelämästä ja sen tarpeista, sekä mahdollistaa myös tutustumiset niihin

Luokanvalvojan ohjaukselliset tehtävät

- toimii luokan lähiohjaajana ja opiskelun motivoijana
- huolehtii luokan kokonaishyvinvoinnista sekä tukee ryhmädynamiikan muodostumista
- seuraa oppilaiden opintojen etenemistä ja hyvinvointia huoltajien kanssa (esim. poissaolot), ohjaa tarvittaessa henkilökohtaisesti
- ohjaa oppilaan tarvittaessa tuen piiriin (esim. kouluterveydenhoitaja-, psykologi – tai kuraattori)

Laaja-alaisen erityisopettajan ohjaukselliset tehtävät

- yhteistyössä luokanopettajan ja aineenopettajan kanssa tunnistaa tukea tarvitsevat oppilaat
- tukee opettajia löytämään monipuolisia opiskelumenetelmiä sekä auttaa oppilaita löytämään omat opiskelutavat
- huolehtii oppimiseen liittyvien testien järjestelyistä
- osallistuu harkintaan perustuvaan hakuun yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja antaa harkintaan perustuvan haun lausunnon yhteishakua varten
- ohjaa yhteistyössä oppilaanohjaajan kanssa oppilaitaan jatko-opintojen suunnittelussa
- huolehtii "saattaen vaihtaan" -tiedonsiirrosta jatko-opintoihin siirryttäessä yhteistyössä opon kanssa
- oppilashuoltoryhmän jäsen

Koulunkäynninohjaajat

- auttaa ja tukee oppilaita koulunkäynnissä
- tukee oppilaan itsenäistymistä ja oppimisprosessia
- toimii yhteistyössä luokanopettajien ja –valvojen kanssa

Kuraattorin ohjaukselliset tehtävät

- kuraattori on tukemassa oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä motivaatiota opiskeluun
- kuraattori tukee myös oppilasta tämän itsenäistymiseen, kasvuun ja elämänsuunnitteluun liittyvissä haasteissa
- kuraattori tukee luokkahyvinvointia ja oppilaiden ryhmäytymistä
- antaa tarvittaessa harkintaan perustuvan haun lausunnon yhteishakua varten

Psykologin ohjaukselliset tehtävät

- auttaa oppilasta elämäntilanteeseen ja opiskeluun liittyvissä pulmissa
- tekee tarvittavat oppimiseen liittyvät arvioinnit ja lausunnot
- antaa tarvittaessa harkintaan perustuvan haun lausunnon yhteishakua varten

Terveydenhoitajan ohjaukselliset tehtävät

- auttaa ja tukee oppilaita ymmärtämään terveiden elämäntapojen merkityksen opiskelun sujumisessa ja elämänhallinnassa
- kertoo oppilaalle tarvittaessa ammatinvalintaa rajoittavista sairauksista

Oppilaanohjaajan työtehtävät 7 - 9 -luokilla

- ohjauksen asiantuntija
- suunnittelee ja koordinoi ohjausta koulun sisällä
- huomioi jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet henkilökohtaisessa ohjauksessa
- arvioi oppilaan tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen tarpeen oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta
- laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman henkilökohtaista tehostettua tukea tarvitsevan oppilaan kanssa
- antaa tarvittaessa pienryhmäohjausta
- pitää luokkamuotoista ohjausta opetussuunnitelmasisältöjen mukaisesti
- ohjaa jatko-opintoihin hakeutumista ja ammatinvalintaa, huolehtii hakeutumisvelvollisuuden täyttymisestä 9. luokan keväällä
- tutustuttaa oppilaita työelämään, koordinoi TET-jaksot ja mahdolliset yritysvierailut
- tiedottaa ohjauksellisista asioista, huoltajan kuuleminen sekä hakuun valmistautuminen sekä määrärajoista muistuttelu (esim. jatko-opinnot ja yhteishaku)
- ylläpitää vuorovaikutusta ohjauksen asioita sähköisten järjestelmien kautta (esim. Opon ilmoitustaulu Wilmassa)
- osallistuu huoltajille järjestettäviin tilaisuuksiin/palavereihin ohjauksen asiantuntijan roolissa
- osallistuu yhteisölliseen ja tarvittaessa yksilölliseen oppilashuoltotyöhön ohjauksen pedagogisena asiantuntijana
- ylläpitää ammattitaitoa osallistumalla oppilaanohjaajille suunnattuihin tilaisuuksiin ja koulutuksiin
- tekee yhteistyötä lähikuntien peruskoulujen, toiseen asteen, muiden nivelvaiheen oppilaisten, yritysten, elinkeinoelämän ja muiden ohjauksen tahojen kanssa
- seuraa ysiluokan päättäneiden oppilaiden jatko-opintojen opiskelupaikan vastaanottamisen ja opintojen aloittamisen Valpas-järjestelmästä
- ohjaa tarvittaessa oppivelvollista, joka ei ole saanut opiskelupaikkaa tai on keskeyttänyt opintonsa, jää ilman uutta opiskelupaikkaa koulutuksen järjestäjän toimenpiteistä huolimatta

- vuoden aikana niiden 17-vuotta täyttävien oppilaiden, jotka eivät saa päättötodistusta lukuvuoden loppuun mennessä, ohjaaminen aikuisten perusopetukseen tai muuhun soveltuvaan koulutukseen
- oppilashuoltoryhmän jäsen
- perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu on kuvattu yksityiskohtaisesti ohjaussuunnitelman liitteessä 1.

4. Ohjausyhteistyö kodin kanssa

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä tehdään monin eri tavoin. Pohja kodin ja koulun yhteistyölle luodaan perusopetuksen alussa. Yhtenä tavoitteena yhteistyölle on vahvistaa oppilaan omaa vastuullisuutta ja itsenäisyyttä. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita tekemään opiskeluun ja jatko-opintoihin liittyviä valintoja ja näkemään niiden merkitys tulevan koulunkäynnin kannalta. Huoltajille järjestetään mahdollisuuksia keskustella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä. Yhteistyö kotien kanssa tapahtuu Wilman kautta. Wilman monipuoliset mahdollisuudet antavat huoltajille kattavan kuvan oppilaan koulunkäynnistä, opintomenestyksestä ja poissaoloista. Se on myös aktiivinen yhteydenpitoväline. Luokanopettajat ja -valvojat pitävät tarvittaessa keskusteluja ja järjestävät kotiväeniltoja.

Koulun ja kodin yhteistyö korostuu erityisesti nivelvaiheissa kuten oppilaan siirtyessä alaluokilta yläluokille sekä oppilaan siirtyessä perusopetuksen päättyessä jatko-opintoihin. Huoltajilla on mahdollisuus halutessaan tavata ja keskustella oppilaanohjaajan kanssa erityisesti jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa.

Huoltajan tulee huolehtia siitä, että nuori hakeutuu peruskoulun jälkeisiin opintoihin ja suorittaa oppivelvollisuuttaan 18-vuotiaaksi asti.

5. Ohjausyhteistyö työelämän kanssa

Työelämään tutustumisen tavoitteena on, että oppilaat voivat laajentaa käsitystään työelämästä. Oppimisympäristöinä voivat toimia kotiseudun ja lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot. Työelämään tutustumisella on merkittävä osuus oppilaan jatko-opintoja ja uravalintaa varten. Opiskelumotivaatiota nostaa myös se, että oppilas ymmärtää koulussa oppimiensa tietojen ja taitojen merkityksen tulevaisuudessa.

5.1. Työelämään tutustuminen eli TET

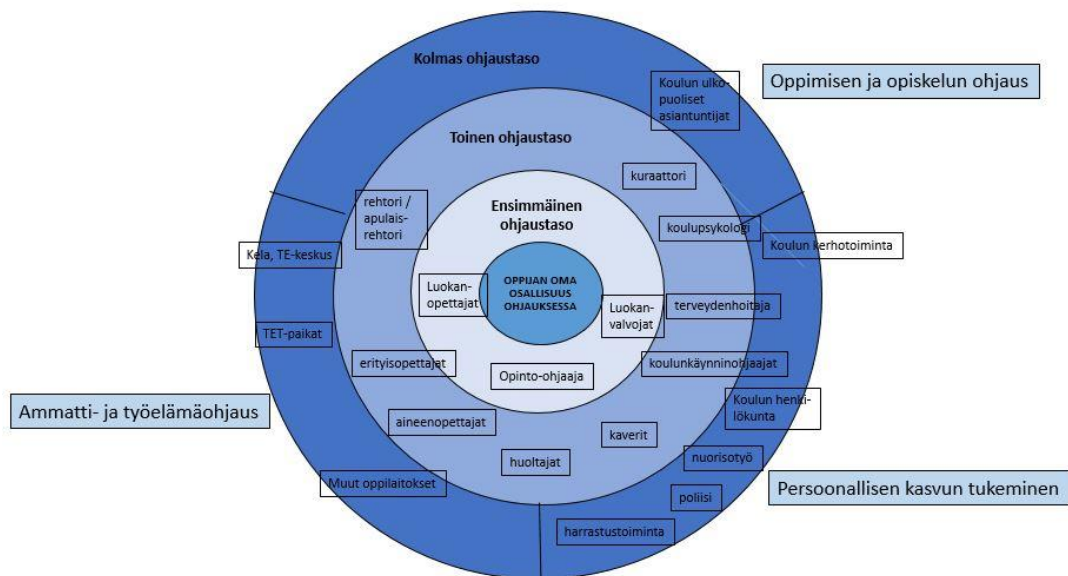
Alaluokilla oppilaat tutustuvat luokan ja koulun sisäisiin tehtäviin ja oppilaan lähipiiriin ammatteihin. Yläluokilla järjestetään työelämään tutustumisen (TET) jaksoja. 7. luokkalaiset tutustuvat kahden päivän ajan oman lähipiiriin tai koulun henkilöiden työhön. Vuosiluokalla 8. työelämään

tutustumisjakso on viikon mittainen ja 9. luokan aikana on kaksi viikon mittaista työelämään tutustumisjaksoa.

TET-jaksolla oppilas pääsee tutustumaan työelämään ja osaksi aikuisten työyhteisöä. Ohjaus tukee oppilaan työhakuvalmiuksien ja työelämätaitojen kehittymistä. TET-jaksot vahvistavat osaamisen kartoittamista, haaveilua, tarjoaa ideoita ja innostaa tulevaisuuden suunnitteluun. Oppilasta kannustetaan hakemaan TET-paikan itse, samalla paikkaa hakiessa oppilas harjoittelee työnhakua. Hartolan Yhtenäiskoulun opettajat vahvistavat yhteistyötä yrityksiin vierailemalla tai soittamalla TET-paikoille. Oppilaiden vierailut työpaikolla ja eri alojen edustajien vierailut koululla vahvistavat työelämäyhteyksiä.

6. Ohjauksen verkostot

Hartolan Yhtenäiskoulussa opinto-ohjaus toteutuu laajana yhteistyönä. Oppilaan oma osallisuus on aina ohjauksen keskiössä. Ohjausta suunnitellaan jokaisen oppilaan omien tarpeiden ja taitojen mukaisesti. Ohjauksessa tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa tarpeen mukaan.

KUVIO 1 Oppijoiden ohjaustahot holistisen ohjausmallin mukaan (mukaellen Van Esbroeck & Watts 1998)

7. Opinto-ohjauksen toteutumisen arviointi

Opinto-ohjauksen toteutumista arvioidaan säännöllisesti. Arvioinnin kohteena on oppilas. Ohjauksen tavoitteena on, että oppilas on motivoitunut siirtymään seuraavalle vuosiluokalle ja suorittamaan oppivelvollisuutensa. Yläluokkien ohjauksen tavoitteena on, että oppilas on motivoitunut hakemaan jatko-opintoihin sekä kiinnostunut ja sitoutunut aloittamaan ja jatkamaan

opintojaan valitsemassaan koulutuksessa. Tavoitteena on, että jokaisella peruskoulun päättävällä oppilaalla on jatkokoulutuspaikka. Tämä varmistetaan kesällä koulutusvalintojen valmistuttua sekä vielä uudelleen seuraavan lukukauden alettua läheisellä yhteistyöllä kotiväen kanssa.

Ohjaussuunnitelmaa ohjaavat asiakirjat:

Hyvän ohjauksen kriteerit. Opetushallitus. 2014.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Opetushallitus

Perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma. Hartolan yhtenäiskoulu. 2016